

Када овај чланак буде одштампан већ ће се знати исход скупштинског гласања о закону против дискриминације. Овај закон се претворио у друштвену битку. На једној страни било је неколико утицајних НВО, помогнутих „пријатељским медијима”. На другој страни биле су четири најстарије цркве. Закон су углавном саставиле НВО, цркве су се једногласно побуниле и влада је закон вратила на дораду. Такав потез био је политички логичан. Наспрам стотинак чланова НВО стајали су милиони верника, а политичари знају да на изборима одлучују бројке. Уследили су, међутим, жестоки протести НВО и „пријатељских медија”. Влада и председник Тадић нашли су се у положају да морају да бирају између НВО и цркава. Када је закон на крају доспео у скупштину, показало се да су влада и Тадић изабрали НВО.

Истина, закон је поправљен у једном детаљу: избачена је дискриминација транссексуалаца. То је значило да се ипак не може догодити да вам дете дође из школе и каже: „Тата, наш учитељ је данас дошао обучен као жена и тражио да га зовемо 'учитељице’”. Али, све друго је остало. Иако се у Уставу не помиње дискриминација на основу сексуалне оријентације, овај закон је изједначио са осталим уставним категоријама. При томе, одредбе су дате тако широко и неодређено да је практично све остављено будућем тумачењу. Рецимо, државне установе и предузећа ових дана сусрећу се са захтевима да се смањи број запослених. Директор једне фирме ми се недавно пожалио да се од њега очекује да отпусти 20 одсто запослених. Након ових широких и неодређених одредаба о дискриминацији, директор ће тешко у тих 20 одсто ставити неког хомосексуалца.

Зашто је влада на крају изабрала НВО, а не цркве? Прво, зато што избора још нема на видику, а само су на изборима бројеви важни. И друго, зато што су цркве остале усамљене у свом отпору. Јавност, одавно већ анестетизирана причом да „ЕУ нема алтернативу”, слегла је раменима и рекла: „Па, ако се већ и то од нас тражи, шта да радимо...”. Видевши ову фаталистичку реакцију, влада је закључила да је боље да се мало замери црквама него много НВО сектору. Тако је стављена тачка на читав случај.

Ипак, у друштвеном смислу ово није крај, већ почетак. Бреша је пробијена и у дискриминисане групације увршћене су особе одређене сексуалне оријентације. У

следећем кораку, антидискриминација више неће бити довољна. Захтеваће се равноправност. Рецимо, у склапању бракова или у усвајању деце. Наше НВО, истина, неколико пута су поновиле да се то овим законом не тражи. Наравно, јер Устав изричито дефинише брак као заједницу мушкарца и жене (чл. 62). Али зато се непрестано понавља да овај устав не ваља, да је нелегитиман, да је донет на сумњив начин... У следећем кораку, приликом промене тог „рђавог” и „нелегитимног” Устава, ова „конзервативна” и „дискриминаторна” одредба ће бити изостављена. А пошто се изгура законска равноправност, у следећем кораку ће се захтевати признање друштвене једнаковредности. Првобитна правна норма донета је да би се спречило да се људи дискриминишу због особине која није пресудна. Да се, рецимо, отпусте не зато што лоше раде већ што су хомосексуалци. Али она ће се од сада упорно тумачити као друштвено признање једнаковредности. И већ за неколико година добићемо захтев да се као званична друштвена норма прогласи мишљење како је дотична особина једнако вредна и пожељна као и нека друга. Да су, рецимо, хомосексуалност и хетеросексуалност једнако вредне оријентације. А зна се како се зове место на коме се подучавамо званичним друштвеним нормама.

Зато су цркве, имајући у виду сопствено историјско искуство, тако сложено реаговале. Оне знају како се преширока антидискриминациона норма, која је требало да обезбеди само да не прогонимо неког чија нам се особина не допада, баш због те преширокости убрзо претварала у друштвену норму да нам се мора допадати баш она особина која нам се не допада. Толеранција, која подразумева да не вршимо насиље над неким чије нам се понашање не свиђа, сада више није довољна. Погрешним тумачењем смисла правне норме доспева се до захтева да морамо да прихватимо као исправно управо то понашање које одбацујемо. Ми више нисмо слободни у избору вредносног система којег ћемо се држати. Сада морамо волети оно што не волимо и своју децу учити да морају да воле оно што из своје најдубље вере сматрамо погрешним. Заштита од једне врсте насиља, само за неколико година, претвара се у ново, много обухватније и далекосежније насиље.

Влада која по правилу мисли од данас до сутра направила је свој избор. Цркве, које имају мало дуже памћење, рекле су шта су имале. И ми, јавне личности, свако према својој памети, рекли смо шта мислимо. Неко је свакако погрешно, а неко био у праву. Сигуран сам да неће проћи много времена, а да ће већини у овом друштву бити и те како јасно ко.